

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญา
ท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

The Strategic Development of Education Information
Service Local Wisdom of The Office of Academic Resources and
Information Technology In Loei Rajabhat University

อริญชัย หามณี, วิชัย พัวรุ่งโรจน์, สุชาดา พรหมโคต

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
e-mail: wirote.ha@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 3) ทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการการบริการสารสนเทศกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับผู้เกี่ยวข้อง 20 คน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน แบบประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบบประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 150 คน และแบบประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 160 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า สภาพและความต้องการการบริการมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพร 2) ด้านผักพื้นบ้านอาหารท้องถิ่น และ 3) ด้านคติและความเชื่อ ส่วนความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้วิจัยทัศน์ คือ แหล่งบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเมืองเลย มี 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) การศึกษาเพื่อการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) การเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญา และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ในภาพรวม พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.53$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.60$)

3. ผลการทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ระดับการประเมินต่อการจัดการนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.36$) การประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.52$) และผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจการใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.62$)

คำสำคัญ:

การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study states and necessary needs of the educational information service for local services 2) to create the strategies of supporting the educational information service for local services and 3) to examine and estimate the strategies of supporting the educational information service for local services of LRU Learning Resource Center and Information Technology. The ways of collecting information were 10 interviewees. Questionnaires were from 385 informants. There were 20 stakeholders attending workshop to create the strategies using SWOT analysis after that 6 experts to evaluate the feasibility of the strategies. Experiments and evaluation regarding IT local wisdom exhibition using 5 experts, website satisfaction using 150 persons, and target group satisfaction using 160 persons were undertaken. The data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean and standard deviation.

The results of research were concluded as follows:

1. The results of studying state and service needs of the educational information services for local services. The three most service needs were 1) Thai

traditional medicine and local herbs 2) local vegetables and food and 3) folklore and beliefs whereas one least necessary need was local culture and custom.

2. The results of strategy development found vision as “Educational Information Center of Loei Province” and four strategic issues: 1) the development of information systems in education, local wisdom 2) education for information management 3) information literacy in local wisdom 4) Transfer of educational information to wisdom. And evaluation of the feasibility of the four strategic issues were found the appropriateness was at the highest ($\bar{x} = 4.74$, $SD = 0.53$) and the possibility was at a high level ($\bar{x} = 4.30$, $SD = 0.60$).

3. The results of examining and estimating the strategies found the level of evaluation regarding IT local wisdom exhibition was overall at a high level ($\bar{x} = 4.74$, $SD = 0.36$); the website satisfaction was at a high level ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.52$); target group satisfaction was at a high level ($\bar{x} = 4.31$, $SD = 0.62$).

Keywords:

Educational Information Service for Local Wisdom.

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้พัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดโลกยุคสารสนเทศเป็นสังคมไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้กระทำได้ง่าย เทคโนโลยีแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา มีนวัตกรรมและตลาดแรงงานใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มและมูลค่าสูงบนพื้นฐานของนวัตกรรมทรัพยากรมนุษย์ โครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมสารสนเทศ ดังที่ระบุไว้ในนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของไทย (IT 2020) โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ของอุดมศึกษาเป็นทั้งหัวใจและปัจจัยสำคัญของอุดมศึกษา ครอบคลุมทั้งโครงสร้างเชิงสัณฐานและโครงสร้างทางกายภาพที่สำคัญ 4 ประการได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 9) และจากผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดตั้งกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการผลิต วิจัย และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยมีหน้าที่ 3 เรื่อง คือ 1) การส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติ (National Education Network) เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาไปยังสถานศึกษาทั่วประเทศ และนานาชาติ 2) ศูนย์สารสนเทศเพื่อการศึกษา (National Education Information System) เป็นศูนย์กลางจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา และ 3) ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ (National Learning Center) เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดเก็บ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556, หน้า 8)

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ให้อำนาจมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู (สำนักงานเลขาธิการสถาบันราชภัฏ, 2547, หน้า 2) และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรู้และผูกพันต่อท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู และยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กองนโยบายและแผน, 2557, หน้า 1) ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์ อยู่ 6 ด้าน คือ 1) การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 2) การผลิตและพัฒนารูปร่างที่มีคุณภาพ 3) การพัฒนางานวิจัย 4) การบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและภูมิภาค 5) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น 6) การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2557, หน้า 3)

จากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาของท้องถิ่นที่ยังขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง และขาดการดูแลรักษา ถ่ายทอด จัดเก็บ และเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งทีมวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อการศึกษาศาสนาและแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการจัดการ การผลิต การส่งเสริมการใช้บริการ การเผยแพร่ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสถาบันราชภัฏ, 2547, หน้า 3) การบริการวิชาการให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการดำรงชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลการพัฒนาไปสู่สังคมและประเทศชาติ จากการมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนและสถาบันท้องถิ่นมีความผูกพันใกล้ชิดกัน มุ่งเน้นการบูรณาการวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพการพึ่งพาตนเอง รวมถึงการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่ชุมชน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2555, หน้า 63) จึงควรมีการศึกษาและพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศาสนาและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. เพื่อทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การวิจัย เรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็นระยะ มีทั้งหมด 3 ระยะ (Phases) ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จากกลุ่มประชากรที่ใช้บริการในเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานของจังหวัดเลย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 9,224 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2561) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน (Yamane, 1973)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น มีข้อความให้ตอบข้อมูล 2 ชุด หรือการตอบสองคู่ (Dual-response format) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (ประยูร อาษานาม, 2544, หน้า 180)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น เป็นข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ชั้นปี สังกัดคณะ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น 2) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 3) ด้านที่พักบ้านอาหารท้องถิ่น 4) ด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพร 5) ด้านศิลปหัตถกรรม 6) ด้านเกษตรกรรม 7) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ 8) ด้านคติและความเชื่อ (อริญชัย หามณี, 2560, หน้า 182)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นฐาน จากแบบสอบถามสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นขั้นตอนการพัฒนาและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ยุทธศาสตร์

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Workshop) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ได้แก่ ตัวแทนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 10 คน และตัวแทนสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 คน

1.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์ จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ จำนวน 3 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 จากแนวคิดความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นจากระยะที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไปและความต้องการบริการสารสนเทศทางการศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Workshop) โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2.2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูล จากแบบประเมินผลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินประกอบด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

3.2 เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Workshop) โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เขียนสรุปเป็นความเรียงตามหลักวิชาการยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นขั้นตอนการทดลองใช้และประเมินยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรในการประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษานุมิปัญญาท้องถิ่น ในศูนย์วิทยบริการ (ห้องสมุด) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ จำนวน 5 คน

1.2 ประชากรผู้ใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในช่วงเดือนมิถุนายน ถึง สิงหาคม 2561 จำนวน 150 คน

1.3 ประชากรผู้ใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้กลุ่มเป้าหมายกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 4 ชั้นปี ได้แก่ 1) ชั้นปีที่ 1 2) ชั้นปีที่ 2 3) ชั้นปีที่ 3 4) ชั้นปีที่ 4 การประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้บริการกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 160 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 โครงการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น 2) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 3) ด้านผักพื้นบ้านอาหารท้องถิ่น 4) ด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพร 5) ด้านศิลปหัตถกรรม 6) ด้านเกษตรกรรม 7) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ 8) ด้านคติและความเชื่อ

2.2 โครงการจัดทำเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเมินทางออนไลน์ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจในขอบเนื้อหา 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบเว็บไซต์ 2) ด้านเนื้อหาสารสนเทศ

2.3 โครงการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4 ชั้นปี ซึ่งใช้แบบประเมินความพึงพอใจในเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านเนื้อหาสารสนเทศ 3) ด้านการนำเสนอ 4) ด้านการนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบประเมินความพึงพอใจการใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินประกอบด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้สถิติด้วยค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

สรุปผล

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น จากข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน ซึ่งเป็นเพศหญิง 267 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 และเพศชาย 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.2 ส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 55.1

1.1 สภาพทั่วไปของการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสภาพที่เป็นจริงของการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางที่ ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.92$) ส่วนสภาพที่คาดหวังของการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดที่ ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.71$)

1.2 สภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อบริการท้องถิ่น ซึ่งมี 8 ด้าน และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพร อันดับที่ 2 คือ ด้านผักพื้นบ้านอาหารท้องถิ่น อันดับที่ 3 คือ ด้านคดีและความเชื่อ อันดับที่ 4 คือ ด้านศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น อันดับที่ 5 คือ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อันดับที่ 6 คือ ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น อันดับที่ 7 คือ ด้านเกษตรกรรม และอันดับที่ 8 คือ ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้นำผลของการศึกษาสภาพและความต้องการการบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น มาประกอบการพิจารณาพัฒนายุทธศาสตร์ และได้ยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.1 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิสัยทัศน์ (Vision)

แหล่งบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นเมืองเลย

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นเพื่อบริการท้องถิ่น
2. บริหารจัดการและบริการข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น
3. บริการเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ (Goals)

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาและจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาแก่ท้องถิ่น
3. เพื่อให้บริการข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น
4. เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมายหลัก (Goals)

เป็นแหล่งให้บริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเลย

ตัวชี้วัดที่สำคัญ

1. มีระบบสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น
2. มีสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 10 เรื่อง
3. บริการเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์: ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การศึกษาเพื่อการจัดการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษามิปัญญาท้องถิ่น

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมทั้ง 4 ยุทธศาสตร์เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.53$) และมีระดับความเป็นไปได้เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.60$)

3. ผลการทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งได้ทำการทดลองยุทธศาสตร์โดยการดำเนินโครงการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในศูนย์วิทยบริการ (ห้องสมุด) โครงการจัดทำเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 ผลการประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่า มีระดับการประเมินการจัดนิทรรศการโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.36$) และเมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับการประเมินมากที่สุด คือ ด้านการนำเสนอตอบคำถามและด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00$, $SD = 0.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสารสนเทศทางการศึกษา อยู่ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.44$) ส่วนข้อที่มีระดับการประเมินต่ำสุด คือ ความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ อยู่ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.54$)

3.2 ผลการประเมินผู้ใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่า มีระดับความพึงพอใจภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.52$) และเมื่อพิจารณารายข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสะดวก ชัดเจนในการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.55$) รองลงมาคือความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.51$) ส่วนข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความน่าสนใจ (สี อักษร ภาพประกอบ) อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.57$)

3.3 ผลของการประเมินความพึงพอใจการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.62$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” มีข้อค้นพบที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นการบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการให้บริการสารสนเทศทางการศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 8 ด้าน ซึ่งนำมาจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ 1) ด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพรมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.50 2) ด้านคติและความเชื่อมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.47 3) ด้านผักพื้นบ้านอาหารท้องถิ่นมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.47 4) ด้านศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.46 5) ด้านเครื่องมือเครื่องใช้มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ที่

0.46 6) ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.45 7) ด้านเกษตรกรรม มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.44 และ 8) ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีค่า PNI_{modified} อยู่ที่ 0.43 ตามลำดับ ซึ่งอาจเกิดจากในปัจจุบันวิวัฒนาการทางด้านเชื้อโรคได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย การเกิดโรคใหม่ ๆ ที่มากับเชื้อไวรัสและโรคที่มาจากอาหารและทางอากาศ ทำให้มีความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับชวน เพชรแก้ว (2547) ที่กล่าวว่า จากภาวะวิกฤตดังกล่าว จึงทำให้เรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านได้รับความสนใจจากองค์กรต่าง ๆ สอดคล้องกับ สมจิต พรหมเทพ (2543) ที่กล่าวถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชาวบ้าน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังนี้ คือ 1) เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตนเองและชุมชน 2) เป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาของกลุ่มคน ประพฤติปฏิบัติอย่างมองเห็นแนวทางที่ดีและอย่างมีความเชื่อสืบต่อกันมา 3) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่า 4) เป็นข้อมูลพื้นฐานของการดำรงชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน 5) เป็นแนวทางนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองของชุมชน 6) ช่วยเพิ่มความสมดุลระหว่างธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับประชาชน

2. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Workshop) จากผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) จำนวน 20 คน ได้ยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การศึกษาเพื่อการจัดการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่และถ่ายทอดสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ซึ่งจะนำไปเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นแผนงานโครงการโดยการบริหารจัดการเชิง

ยุทธศาสตร์ต่อไป สอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542, หน้า 19) ได้พูดถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการกำหนดการ กลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการประเมินผลกลยุทธ์ หรือเรียกว่านโยบายธุรกิจ และธงชัย สันติวงษ์ (2538, หน้า 6) การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึงชุดของการตัดสินใจ และการกระทำต่าง ๆ ที่ซึ่งจะนำการพัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ ได้

3. ผลการทดลองและประเมินผลยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3.1 ผลการทดลองและประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า การประเมินการจัดนิทรรศการสารสนเทศทางการศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.36$)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บริการเว็บไซต์สารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.52$)

3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจการใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า มีความพึงพอใจการใช้บริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.62$)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนายุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” มีข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำยุทธศาสตร์ไปใช้

1.1 สามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้เป็นนโยบายของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้

1.2 ท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาไปใช้ในการประกอบกิจกรรมวัฒนธรรมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการนำยุทธศาสตร์การบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนการถ่ายทอดความรู้สู่ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนนักศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ครอบคลุมเพื่อนำมาสร้างหรือผลิตสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในท้องถิ่นให้มีมากขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์ในห้องสมุด

1. ผลการศึกษาสามารถไปใช้ในการพัฒนาสารสนเทศทางการศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในห้องสมุดต่าง ๆ ได้

2. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานบริการสารสนเทศทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในท้องถิ่นนั้น ๆ ในห้องสมุดได้

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565*.

เข้าถึงได้จาก <http://www.sri.cmu.ac.th/form/plan/15y2.pdf>.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT2020*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2557). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ. 2557-2560*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ธงชัย สันติวงษ์. (2538). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นิคม ชมภูหลง. (2542). *การสร้างและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐาน อาชีพ (ฉบับปรับปรุง)*. มหาสารคาม: หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ประยูร อาษานาม. (2544). *คู่มือวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์.
- มณีนีภา ชูดีบุตร และ นิคม ชมพูหลง. (2542). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ipesp.ac.th/learning/thaistory/content4.html>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2548). *แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ.2557-2560*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2555). *รายงานประจำปีและรายงานการประเมินตัวเอง ประจำปีการศึกษา 2555*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. (2561). เข้าถึงได้จาก https://data.bopp-obec.info/emis/schooldataview_student_area.php?Area_CODE=4201.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *องค์การและการจัดการ*. [ม.ป.ท.]: [ม.ป.พ.].
- สมจิต พรหมเทพ. (2543). *รายงานวิจัยการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านของประชาชนชนบท*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสถาบันราชภัฏ. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสถาบันราชภัฏ.
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2557). *แผนยุทธศาสตร์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 2557*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.